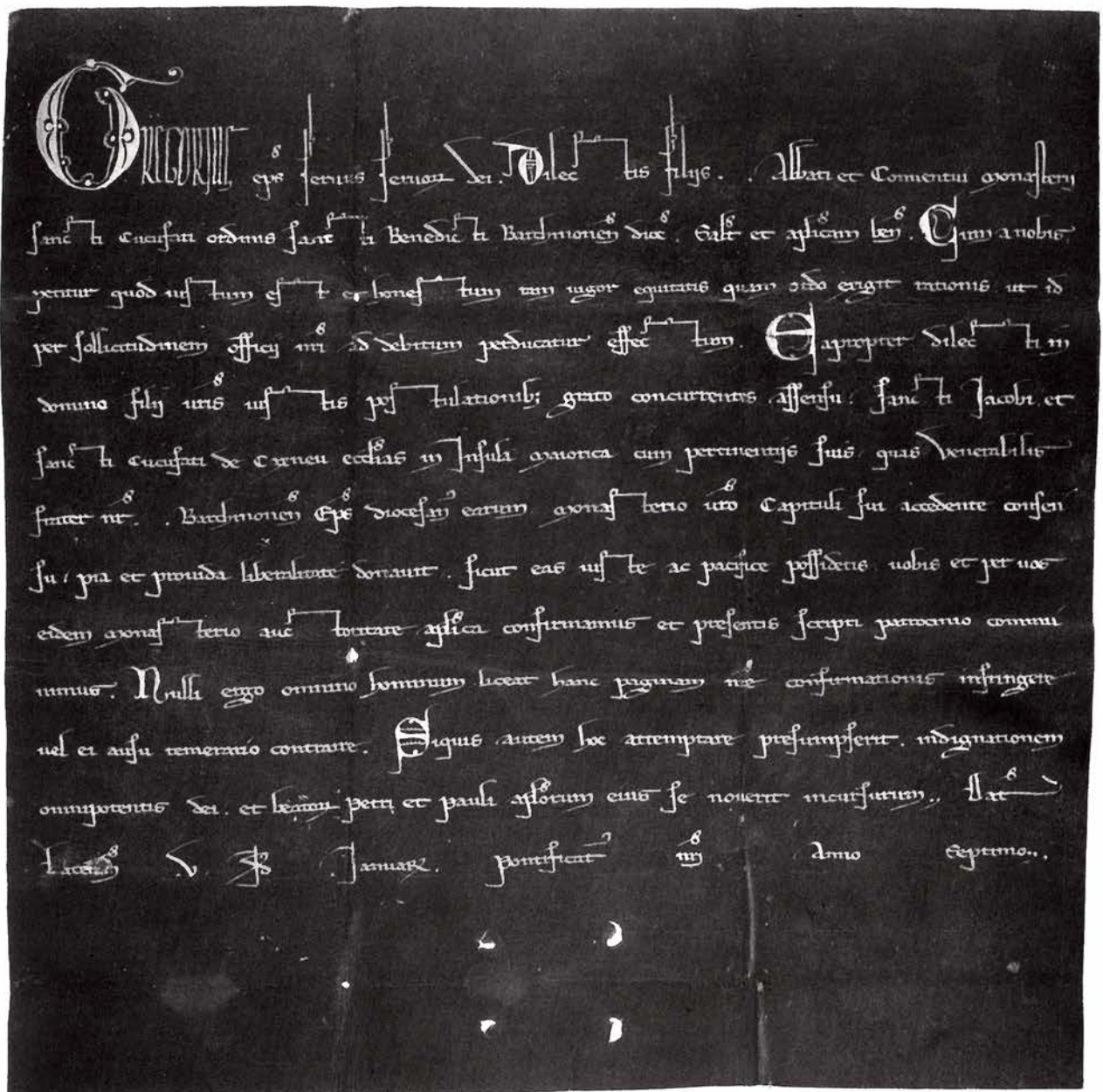

UNA BUTLLA DE DONACIÓ DE DUES ESGLÉSIES MALLORQUINES AL MONESTIR DE SANT CUGAT

REIS FONTANALS I JAUMÀ

Llicenciada en història medieval per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Pergami 235 x 236 mm lletra elegant, clara i regular, amb els allargassaments propis de la Cancelleria pontificia. Manca la butlla de plom pendent

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis abbati et conventui monasterii Sancti Cucufati, ordinis sancti Benedicti, barchinonensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum: Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes, assensu, Sancti Jacobi et Sancti Cucufati de Cixneu ecclesias in insula Maiorica cum pertinentiis suis, quas venerabilis frater noster barchinonensis episcopus diocesanus earum, monasterio vestro capituli sui accedente consensu, pia et provida liberalitate donavit, sicut eas iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos eidem monasterio auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo omino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire.

Siquis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Lateranem, V idus januarii, pontificatus nostri anno septimo.

Aquest document és una butlla per la qual el papa Gregori IX confirma la donació feta per Berenguer de Palou, bisbe de Barcelona, al monestir de Sant Cugat del Vallès, de les esglésies de Sant Jaume i Sant Cugat de Sineu, a l'illa de Mallorca.

La butlla, donada a Laterà el V idus de gener del setè any del pontificat de Gregori IX, és a dir, el dia 8 de gener de l'any 1234, s'ha d'emmarcar en el context de la colonització iniciada pels catalans a l'illa de Mallorca, a partir de la seva presa als musulmans l'any 1229.

En aquesta conquesta hi intervingué activament el bisbe de Barcelona, tant en la preparació com en la mateixa campanya, a la qual hi aportà importants contingents militars.

En el posterior repartiment del botí li van correspondre les terres que configurarien l'extensa baronia d'Andratx, heretada després pels seus successors en el bisbat barceloní.

Berenguer de Palou tenia una accentuada dèria per les "croades", i, deixant de banda la seva rendible participació en la conquesta de Mallorca, havia ja col.laborat amb els seus soldats i la seva persona en diverses batalles contra els musulmans: Les Navas

de Tolosa (1212), l'atac a Damietta (Egipte) i Peníscola de l'any 1225, i, més tard, el 1238, la conquesta de València on també es va cobrar la seva intervenció amb cases i terres.

Aquesta activitat guerrera comportava els seus riscos: el bisbe fou ferit en un peu durant la campanya mallorquina i, pel que sembla, fins i tot el va perdre.

La població de Sineu, situada al centre de l'illa de Mallorca, a la comarca del Pla, fou en època islàmica el cap d'un dels dotze districtes en què es dividia l'illa. El districte de Sineu comprenia aproximadament el territori que avui ocupen els termes de Petra, Sant Joan de Sineu, Lloret de Vistalegre i Vilafranca de Bonany.

El fet que la butlla parli de les dues esglésies de Sineu, no vol dir que fossin necessàriament situades a la població de Sineu, sinó que es podien trobar a qualsevol part del districte, que és un espai molt més ampli.

La donació de dues esglésies al monestir de Sant Cugat implicava que aquest podia percebre totes les seves rendes, especialment els delmes que s'exigien als pagesos que estaven sota la seva jurisdicció espiritual. El monestir de Sant Cugat també seria l'encarregat de proveir l'ocupació de les places de rector quan fossin vacants.

Des d'un principi, la conquesta i colonització de Mallorca fou una empresa beneïda per l'Església. Jaume I fou el principal interessat que fos així i es va preocupar immediatament d'afavorir la instal.lació dels ordes religiosos a l'illa.

A la part forana proliferaren també les petites esglésies i capelles de les quals en queden poques traces. Les esglésies de Sant Jaume i Sant Cugat de Sineu, concretament, no s'han pogut localitzar físicament, per ara: tenim, però, notícia de la seva existència per aquesta butlla que demostra que l'erecció d'una xarxa d'esglésies rurals fou un objectiu immediat i paral.lel a la colonització catalana de les terres mallorquines.